

Iz delavskega gibanja v Latinski Ameriki

Nedavno posvetovanje komunističnih partij držav Latinske Amerike je posebnega pomena zaradi določitev njihovega mesta v političnih in družbenih gibanjih v tem delu sveta. Zastopniki komunističnih partij so, sodeč po sporočilu in resoluciji, ki so ju objavili ob koncu zasedanja, posebno pozornost namenili obravnavanju bistvenih problemov delavskega gibanja — njegovi enotnosti in večjemu sodelovanju med posameznimi komunističnimi partijami v Latinski Ameriki.

Čprav si ti dve vprašanji težka ločila, ima slednje v dosedanjih pogojih političnih dogajanj v Latinski Ameriki še neki specifičen pomen. V preteklem letu so namreč izvedli številne represalije proti nosilcem revolucionarnih prizadevanj ne samo v Gvatemali, Kolumbiji, Venezueli in državah srednje Amerike, marveč tudi v Braziliji in Argentini. Delavsko gibanje zaradi pomanjkanja enotnosti se ni moglo ustvariti tako stopnjeno medsebojnega sodelovanja, ki bi omogočilo, da bi se učinkovito uprlo vsem tem številnim represalijam, ki jih proti njemu izvajajo vladajoče sile. Če pri tem upoštevamo tudi oceno, izrečeno na prošnji 8. obletnice kubanske revolucije, da ne Kubo edeljš čas živeva v mednarodnih pogojih, ki jih ne bodo naklonjeni, da se nje nje socialističnim težnjam postavljajo po robu pokrajinski povezani in organizirani družbeni segmenti, katerega interesi so povezani z imperializmom, potem si poznamce s posvetovanja o tesnejšem sodelovanju med komunističnimi partijami lahko razlagamo kot odsev nujne potrebe.

Akcije proti represalijam se ne smejo omejitviti samo na izjave ali sporadične manifestacije, je rečeno v omenjenih listinah. Nasprotno v njih je posebej poudarjena potreba aktivnejše, bolj množične, bolj organizirane in odločne podpore komunističnih partij v boju vseh narodov latinskoameriške celine, predvsem pa solidarnost z ljudstvom in vlado Kube v njenem boju za navezavo diplomatskih in trgovinskih odnosov z drugimi državami, proti ekonomski blokadi, za razkrinkavanje priprav za agresijo itd.

Prav tako so na posvetovanju poudarili globoko vzemirjenost komunističnih partij zaradi položaja v mednarodnem komunizmu. Če ostrih nesoglasij, to še toliko bolj, ker njihova razcepjenost otežuje in zavira boj za družbeno preobrazbo tudi v sami Latinski Ameriki. Skoraj da ni države v tem delu sveta, v kateri nesoglasja v delavskem gibanju ne bi ojaljšala izgubljenih političnih položajev. V tej zvezi bi lahko izklučili Ekvador, kjer je razkol na levici koristil izključno konservativnim silam, vzeli kot šolski primer.

Vmesavanje KP Kitajske v notranje življenje latinskoameriških komunističnih partij npr. KP Čile, dalje ustanavljanje disidentov skupin pod kitajskim vplivom v Braziliji, Argentini, Peruju itd., ne glede na njihov malinen vpliv v političnem življenju, je objektivno učinkovalo v isti smeri. Tako so znatno premalo enotnega komunističnega gibanja v Latinski Ameriki nastala in se oblikovala »uradna« in med seboj nasprotna gledišča v zvezi z vrsto važnih vprašanj nacionalne politike in gibanj teh dežel.

Posebno pozornost zaslužijo odnosi in sodelovanje med protidogmatičnimi silami v komunističnem delu delavskega gibanja in silami socialističnega dela gibanja. Analiza njihovih programskih gledišč kaže, da med njimi skoraj ni večjih razlik in nesoglasij pri ocenah sedanje krize družbenoekonomskih sistemov v tem delu sveta. Razlike in nesoglasja nastajajo samo pri izbiri taktike in sredstev za odstranjevanje obstoječih družbenih naprotij.

V zvezi s temi že tradicionalnimi nesoglasji, h katerim moramo zdaj dodati še nesoglasja znotraj komunističnega gibanja, moramo povedati še tole: bilo bi zgrešeno in enostransko, če bi iz kompleksnih premikov v delavskem gibanju Latinske Amerike izlučili samo nenotnost kot edino tendenco. Tisto, kar ima vrednot trajnega pomena in kar moramo posebej poudariti, so brez dvoma pozitivna prizadevanja in procesi, ki so se začeli zadnji čas v vrstah latinskoameriških komunistov. Boj med progresivnimi, protidogmatičnimi in konservativnimi, dogmatičnimi nastoji in silami, ki poteka v mednarodnem delavskem gibanju, je namreč sprožil tudi velika vprašanja velikega pomena za razvoj progresivnega gibanja v Latinski Ameriki. Enostransko obravnavanje teh vprašanj ali pa premalo precizirane stališče do njih sta bila čenitelj, ki je dolgo časa oteževalo iskanje lastnih, izvirnih rešitev za nacionalne probleme. Eno izmed takih vprašanj je vsekaroli bil, da je bila afirmacija menja, da je izbira oboje ali mirne oblike boja za družbeno preobrazbo odvisna predvsem od specifičnih pogojev in tradicije vsake posamezne države. Tako so bile objektivno ustvarjene možnosti, da izkušnje socialističnih revolucionarnih preobrazb, vspehi tudi kubanske, ustvarjajno uporabijo v drugih državah, ne pa da jih avtomatsko prenesejo in posnemajo. Drugače povedano, nekatere komunistične partije so tako dobile možnost, da bolj razvijejo svoje ustvarjalne sile, da se hitreje znebe imobilizma in zaprtosti. Naše so moč, da samokritično obravnavajo lastno prakso, da zavrnejo mnenje o oboje ali mirni poti kot edino možno načino za spremembo družbenih odnosov v vseh pogojih; skratka, te partije so se veliko odločneje vključile v proces demagmatizacije in ustvarjalne uporabe marksizma.

Poudarjanje pomena notnega gledišča o bistvenih mednarodnih problemih, kar vse je prišlo do veljave v resoluciji, sprejeti na posvetovanju komunističnih partij Latinske Amerike, zahteva po srečanjih in izmenjavi misli za odpravo takih oblik polemike, ki škodujejo moči gibanja — je vsekakor pozitivna stran omenjene listine. Vendar pa zavzemajo za uvedbo enotnosti na podlagi skupnih programskih listin lahko je težka da neke večje in trajnejše doseže razen navidezne enotnosti. To še toliko bolj, ker so gledišča, razložena v listinah in izjavah posameznih partij Latinske Amerike ter njihova politična praksa v tej zvezi že zdaj dosega veliko večji razvoj pri obravnavanju istih vprašanj, kot pa ga opaziti v listinah, sprejetih na skupnem posvetovanju komunističnih partij Latinske Amerike.

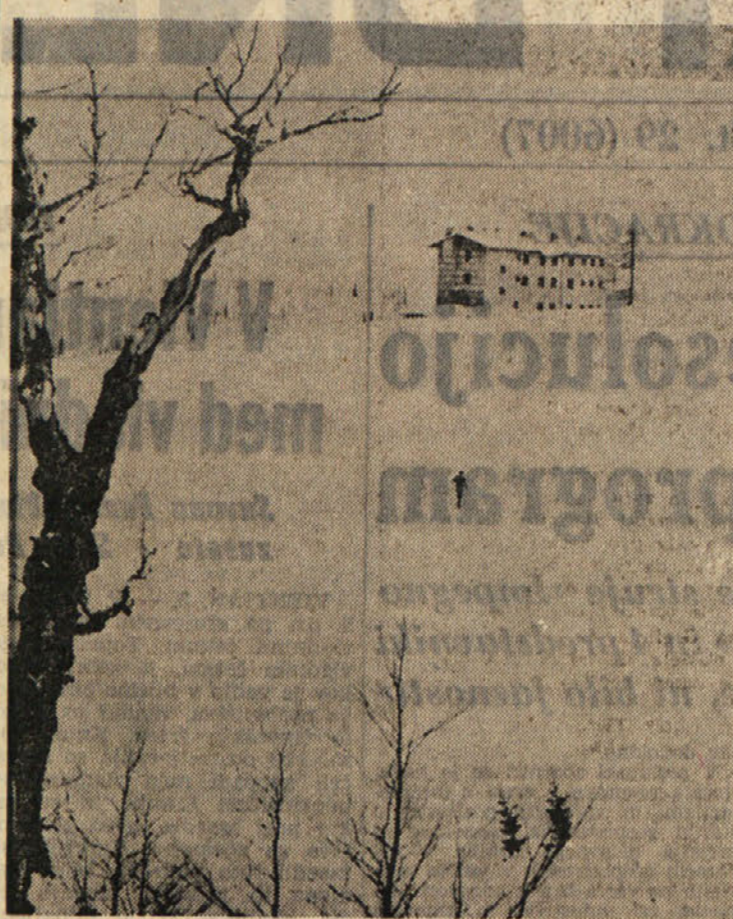
LJUBOMIR PALIGORIĆ (Komanista)

V Turinu umrl prof. Giuseppe Levi

TURIN, 3. — V starosti 93 let je umrl prof. Giuseppe Levi, upokojeni univerzitetni profesor anatomije na turinski univerzi. Pokojnik je bil oče pisateljice Natalije Ginzburg.

Giuseppe Levi se je rodil leta 1872 v Trstu. Študije medicine je dokončal v Firencah leta 1895. Po službovanju na univerzah v Sassariju in Palermu je prišel leta 1919 na univerzo v Turin, kjer je deloval kot profesor in znanstvenik do 1938. Leto. Tedaj je moral zaradi raznega preganjanja zapustiti to mesto. Odsel je v Turin leta 1941. Leta 1945 se je vrnil na svoje mesto v Turin, kjer je bil kmalu upokojen zaradi dosežene starosti. Študiral pa je še naprej in to tudi po letu 1957, ko so mu amputirali eno nogo. Za svoje delo je prejel številna odlikovanja ter je bil član mnogih znanstvenih društev in častni doktor treh univerz.

NA KOMNI

Komma je bila vedno velika priljubljenost za smučarje. Tam je sneg še tudi spomladi, ko že marsikje izgine. Vabljiva je Komna tudi zaradi svojega lepo urejenega alpskega hotela, ki se sicer imenuje »Dom na Komni«.

PO HUDI NESREČI

Delavci zahtevajo varnost na delu

LENS, 3. — Rudarji iz Aviona danes niso hoteli v rovu števil 7, kjer je v noči med ponedeljkom in torekom zaradi eksplozije jamega plina izbruhlo življenje 21 njihovih tovaršev. Vodstvo rudnika je hotelo, da bi šlo danes delo naprej, toda sindikalni delegati rudarjev so postavili kot pogoj okrepitev varnostnih naprav. Tako se je od 830 rudarjev danes vrnilo na delo samo 20.

Preiskava o vzrokih nesreče se nadaljuje. Elektronski sistem, ki je deloval v rovu števil 7 in ki bi moral ugotavljati navzočnost grizuja, je bil eden izmed najbolj dovršenih v Evropi; toda nikoli ni kazalo, da bi bilo več kot 0,6 odst. plina (količina za alarm pa je določena na 1 odstotek in v tem primeru sledi takojšnja evakuacija). Ugotovili pa so prisotna na tej prireditvi, in sicer poleg razstavljalcev iz Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, Francije, Zahodne Nemčije, Japonske, Velike Britanije, Združenih ameriških držav, Švedske, Švice in Seveda Italije. Razstava zajema skupno površino 60.000 kv. metrov ter je namenjena na razstavnem prostoru veronskega velesejma. Največje zanimanje vlada v poslovnih krogih za razstavo velikih buldožerjev ter za posebno razstavo strojev na zračni pritisk.

Jugoslavija na veronskem sejmu

Danes se v Veroni odpre druga razstava strojev in naprav za gradbeništvo in za gradbena dela SA MOTER. Letos nastopa okoli 300 razstavljalcev iz Italije in 11 tujih držav. Tudi jugoslovanski podjetja so prisotna na tej prireditvi, in sicer poleg razstavljalcev iz Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, Francije, Zahodne Nemčije, Japonske, Velike Britanije, Združenih ameriških držav, Švedske, Švice in Seveda Italije. Razstava zajema skupno površino 60.000 kv. metrov ter je namenjena na razstavnem prostoru veronskega velesejma. Največje zanimanje vlada v poslovnih krogih za razstavo velikih buldožerjev ter za posebno razstavo strojev na zračni pritisk.

Nov satelit

CAPE KENNEDY, 3. — NASA je danes izstrelila satelit «sončni opazovalce», ki bo šest mesecev opravil preiskave o Soncu. Satelit tehta 247 kg. Pred devetimi meseci je bil satelit istega tipa

NOVI VAL NACISTIČNIH NESRAMNOSTI V ZAHODNI NEMČIJI

Medtem ko izpuščajo Eichmannove pomočnike govore o «krivcih smrti nemških vojakov»

Krumey in Hunsche sta bila samo birokrata, ki sta opravljala svojo službo - Za obsodbo Hessa «ni bilo zadostne juridične osnove»

MÜNCHEN, 3. — Odvetnik Alfred Seidl, ki je branil Rudolfa Hessa, bivšega namestnika Hitlerja, je izjavil, da njegov varovavec ne mara biti opredeljen za zaporca v Spandau s pomilostljivo temveč na osnovi svojih pravic. Alfred Seidl je dostavil: «Prepričan sem, da je bil moj klient obojen na do smrtne goče brez zadostnih juridičnih osnov.»

FRANKFURT, 3. — Sodišče v Frankfurtu, pred katerim je potekal proces proti dvema bivšima so delavcema Eichmanna obtoženima, da sta pripravljala in vodila deportacijo 400.000 madžarskih židov v Auschwitzu, je obsodilo enega od obtožencev na pet let ječe, drugega pa oprostil.

Obtožnica v tem procesu, ki je trajal devet mesecev, sta bila bivši polkovnik SS Hermann Krumey, ki ima sedaj 59 let in ki je bil leta 1944 namestnik načelnika «Eichmannove komande», ter bivši kapetan Otto Hunsche, sedaj 52 let star, pravni svetovalec te «komande». Ta dva je Eichmann označil kot svoja dva enajzga sodelavca na Madžarskem. Javni tožilec je oba obramba pa je stala na stališču, da sta oba opravljala samo normalno administrativno delo, ne da bi vedela, kakšna usoda čaka deportirance.

Tako je bil Krumey obsojen na pet let ječe, Hunsche pa oprošten. Pozneje je javni tožilec čenikarjem izjavil, da je bilo sodišče preveč milo in da namerava vložiti priliz za večjo kazen Krumeyu in za obsojdo Hunscheja. Funkcionarji sodišča pa so izjavili, da je možno, da bi Krumey, ki je bil aretiran že od leta 1960, sploh ne odedel svojih pet let ječe. Vsekaroli pa se še pripravljajo proti Eichmannovemu namestniku nove obtožbe glede njegove vloge pri račijah med poljskimi židovi, ki so jih pošiljali v nacistična ubitvena taborišča.

Zelo poučno je ob teh vesteh primerjati članek, ki smo ga v teh dneh brali v ljubljanskem »Delu». BONN, februarja — Zahodno-nemški nacistični tednik «Deutsche National Zeitung und Soldaten Zeitung» je začel novo protijugoslovansko kampanjo s svojimi že davno obrabljenimi metodami. Samo po sebi to sploh ne bi bilo zanimivo in nenavadno, če ne bi šlo za brezobzirnost, s katero pokušajo v zadnjem času okrepiti položaj tistih, ki so za sodno zastaranje nacističnih zločinov.

Bonske polemike o zastaranju zločinov iz časa nacizma se še nadalje zastrujejo in pod pritiskom protestov iz vsa sveta dobivajo čedalje bolj nenavade oblike. Hkrati se čedalje pogostnejši zahtevami v sami Zvezni republiki naj bi na podlagi kršitve nekotnih ustavno-pravnih formulacij podaljšal rok za preganjanje, da bi torej tudi po 8. maju letos sodno preganjali nacistične zločince, pa se krepi tudi nenačelna zagritnost tistih, ki se ogrevajo za zastaranje. Spričo tega, da svet naprotuje sklepu bonske vlade o zastaranju (ta sklep so zlasti neugodno sprejeli v ZDA, Franciji in Veliki Britaniji) jadravo zahodno-nemski zagovorniki »oproščanja nacističnih grehov» v odkrite nacistične in revanšistične vode. Pojem »nemotnost« in »enake krivde« za vse udeležence v drugi svetovni vojni čedalje bolj odkrito poudarjajo in podpirajo.

Znameniti »Soldaten Zeitung« je samo eno izmed tistih tiskov, ki prevažajo zgodovinsko resnico na glavo, nato pa na podlagi takšnega tragikomnega

«alta mortale» postavljajo zahtev, ki so diametralno nasprotne resničnemu položaju, mednarodnemu pravu, slehernemu etičnemu pojmu in logiki. Najpogostejša akcija tega lista z nakladno 200.000 izvodov je nova rubrika z naslovom »Ubižali se predstavljajo«. V tej rubriki bodo — kot je poudarila redakcija časopisa — »tako dolgo predstavljali javnosti insemenske vojne zločince iz druge svetovne vojne, dokler ne bo končan tudi zadnji sodni postopek zoper nemške vojne zločince».

Časopis je tudi doslej v sleherni svoji številki obvezno objavil vsaj en protijugoslovanski pamflet. To je nekakšna njegova specializacija. »Obtožnica«, s katero je sodelavec tega časopisa in nacistični odvetnik Schöttler obtožil podpredsednika republike Rankovića, državnega sekretarja Koč Popovića in druge jugoslovanske voditelje, bi bila samo del »publicitične« usmerjenosti tega lista. Zdaj so spričo pomanjkanja fantazije začeli znova, samo da v »novi« rubriki. Protijugoslovanska serija se je začela 15. januarja s poslastimi izmislici namo o tovaršiu Koči Popoviću in se potem nadaljevala 22. januarja o nekdanjem jugoslovanem konzulu v Münchnu Garabovcu ter 29. januarja o veleposlaniku v Atenah Peku Dapčeviću.

Časopis je že zdavnaj začel obzirno servirati nacistično revanšistično tezo o »enakovratni obravnavi krivde vseh držav« in z adnji vojni. Kot »krivce za smrt nemških vojakov« je označil nekatere angloameriške, sovjetske in — seveda obvezno — jugoslovanske visoke oficirje. Zdal, ko prehaja polemika o zastaranju nacističnih zločinov v Zvezni republiki Nemčiji v konkretno in odločno fazo, so nacistični krogi začeli »na široko obdelovati svoje teze« in na muho so vzeli Jugoslovijo. Pri tem je časopis objavil, da bodo kmalu »prišle na vrsto« tudi druge države protihitlerjevske koalicije.

Po takšni logiki lahko pričakujemo, da bodo spravlili na »zatožno klopo« tudi Eisenhowerja, Montgomeryja in Malinovskega. Stališča tednika »Soldaten Zeitung« ne zaslužijo nikakršne polemike. Tega pa ne bi mogli trditvi tudi za tiste kroge, ki so zastavili vse svoje sile, da Bunde

destag ne bi preklical sklepa zvezne vlade o zastaranju. Še več! Dosej se ni bilo lista niti politika, ki bi javno izjavljali te tendence. Na vprašanje o tem, dobri človek navadno megljen odgovor: o »demokraciji, »pravem redu«, »svobodi tiska«.

Moški bojaški politiki pravza prav sploh ne misljo polemizirati s temi nacističnimi edicijami, da bi jih bilo dobro ukiniti. Kajti takšna stališča »razglaševanje« nemiško zavest in resuljivo nemško čestitje zadnje vojne.

Zdal se je celo mnenje zveznega pravosodnega ministra Bucherja zelo »prijetno« tem stališčem Bucherja. V naslednjem tednu bo izšla v »Novi« rubriki. Protijugoslovanska serija se je začela 15. januarja s poslastimi izmislici namo o tovaršiu Koči Popoviću in se potem nadaljevala 22. januarja o nekdanjem jugoslovanem konzulu v Münchnu Garabovcu ter 29. januarja o veleposlaniku v Atenah Peku Dapčeviću.

Časopis je že zdavnaj začel obzirno servirati nacistično revanšistično tezo o »enakovratni obravnavi krivde vseh držav« in z adnji vojni. Kot »krivce za smrt nemških vojakov« je označil nekatere angloameriške, sovjetske in — seveda obvezno — jugoslovanske visoke oficirje. Zdal, ko prehaja polemika o zastaranju nacističnih zločinov v Zvezni republiki Nemčiji v konkretno in odločno fazo, so nacistični krogi začeli »na široko obdelovati svoje teze« in na muho so vzeli Jugoslovijo. Pri tem je časopis objavil, da bodo kmalu »prišle na vrsto« tudi druge države protihitlerjevske koalicije.

Po takšni logiki lahko pričakujemo, da bodo spravlili na »zatožno klopo« tudi Eisenhowerja, Montgomeryja in Malinovskega. Stališča tednika »Soldaten Zeitung« ne zaslužijo nikakršne polemike. Tega pa ne bi mogli trditvi tudi za tiste kroge, ki so zastavili vse svoje sile, da Bunde

LONDON, 3. — Končala se je stavka skupine izvajak estrip-teasa v Sohu, ki je močno prizadela številne klubove, ki jim sicer v tej četrti ne gre slabo.

Kakih deset deklet, ki opravljajo ta posel in se menjujejo v kakih dvanajstih klubih v Sohu, je predčetrainskim sklenilo, da ne bodo več delale, če jim lastniki lokalov ne zvišajo plače. Delodajalci so se dva dni upirali, toda občinostvo se je preved jenzilo in protestiralo. Moral so popustiti in ponudili so povišek enega šterlinga na teden (približno 1750 lir). Stavkajoče so ponudbo sprejele in zdaj dobivajo sedaj 18 šterlingov (približno 32.500 lir) na teden.

Ena od deklet (imenuje me samo Lavra, je dejala, kajti moj oče misli, da sem zaposlena kot tajnica v nekem hotelu...) je predlagala, naj se ustanovi sindikat izvajak estrip-teasa, da bo »ščitil pravice kategorije«. Ta predlog ni nič kaj navdušil lastnike klubov,

ki se boje, da bi »Trade unions« tudi na tem področju začeli občutiti svojo navzočnost. Vendar se pa zdaj možnost, da se ustanovi tak sindikat, še zelo oddaljena, saj ta misel niti sindikalistov samih ne navdušuje.

Avtobus v prepadu dvajset mrtvih

MEHIKA, 3. — Dvajset oseb se je ubilo in štirideset jih je bilo ranjenih, ko se je neki avtobus, ki je vozil po panameriški avtocesti, prevrnil ter zletel v neki prepad. To se je zgodilo približno 320 km severno od glavnega mesta med Durangom in Aguacalientesom. Funkcionarji bolnišnice so povedali, da je stanje desetih ranjenecv zelo hudo.

MAGNOLIA (Mississippi), 3. — Neka ženska in njenih šest otrok je zgorelo v požaru, ki je davil uničil njih hišo.

bolj mrzlo je bilo v Moskvi — 7, v Varšavi, na Dunaju in v Zürichu je bilo — 6, v Stockholmu — 5, v Londonu — 4, v Oslu, Parizu in Pragi — 3, v Bonnu in v Rimu (Ciamplino) — 1.

V Italiji so je tudi temperatura precej znižala v primerjavi s prejšnjimi dnevi. Minimalne temperature pod ničlo so imeli: Bocen — 6, Verona — 1, Milan — 3, Turin — 4, Bologna — 1, Firenze in Pisa — 3, Perugia — 1, Campobasso — 4, Palermo — 4.

Mrz je povzročilo, da je snežilo na vrhovih Gargana in na hribih na meji med pokrajino Matero in Kalabrijo. Najbolj mrzlo je bilo na Monte Sant'Angelo (Foggia) — 4. Vzdušje obrežja od Gargana do Salenta je morje precej razburkano.

Voditeljica tatov

PALERMO, 3. — Pet mladih tatov je bilo prijavljenih sodišču zaradi številnih tatvin v skladiščih in trgovinah. Arrestirani so tudi 30-letno Alfonso Sferazzo. Ta je skupino vodil. Policia je odkrila tudi dve nakupovalki ukradenega blaga, katerega so še večinoma našli.

Ukraden strihnin

TURIN, 3. — Neki trgovski zastopnik z zdravili je pustil svoj avto na ulici pred svojim stanovanjem. V avtomobilu so bili razni »zvorci« zdravil, v nekem zavolu pa je bilo 300 gramov strihnina. Ko se je zastopnik vrnil na cesto avtomobil ni bilo več. Policia je takoj opozorila na nevarnost, ki jo predstavlja omenjeni strup v rokah nestrokovnjakov.

Mati potopila tri otroke

ARNOLD (Maryland, ZDA), 3. — Policia v Arnoldu je sporočila, da je neka ženska v čebru potopila svoje tri otroke. Policia je se dostavila, da je ženska po telefonu poklicala moža, ki je bil na delu in mu sporočila, kaj je napravila. Ko je prišel domov, je našel svoje otroke — dečka 6 let, deklico 3 let in 4-mesečnega novorojenčka — že mrtve. Deklico 18 mesecev pa je našel še živo.

Plaz je pokopal tri smučarje

ZENEVA, 3. — Zaman je kakih 100 oseb — vodnikov in vojakov — iskalo tri mlade smučarje, deklico 14 in dva dekleta 16 let, ki jih je pokopal snežni plaz. To se je zgodilo večer okrog poldneva na področju Brandalp. Smučarji so bili štiri in plaz jih je nesel s seboj kakih sto metrov. Enemu je uspelo, da se je rešil in šel klicati na pomoč. Dosej pa je iskanje ni dalo še nobenega rezultata.

V Italiji bolj hladno

RIM, 3. — Poročilo iz evropskih prestolnic navaja, da je bilo danes ob 7. uri marsikje pod ničlo. Naj-

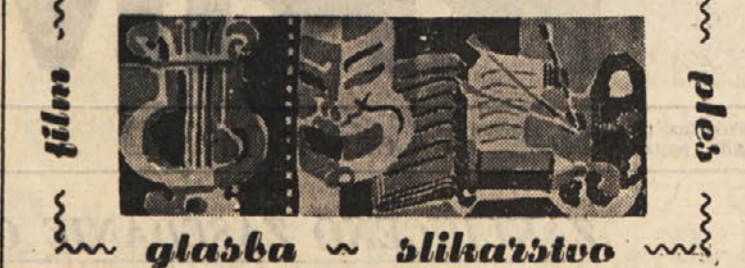
Hudo kaznovan kdor prekine post

RABAT, 3. — Včeraj so v Rabatu aretirali 20 mladih Maročanov — 18 mladeničev in dve deklici — ker so prekinitvi ramadanški post, ki se konča danes. Obsojeni so bili na zaporne kazni od dveh do treh mesecev ter na globo okrog 18.000 lir. Med aretiranimi je tudi sin nekoga parlamentarca, ki sodeluje za vlado.

Rekordni poljub

RIO DE JANEIRO, 3. — Ne da bi imela takšen namen, sta dva brazilska zaljubljenca potokla svetovni rekord v trajanju poljuba s časom 2 ur in 23 minut.

knjige ~ gledališče ~ glasba ~ slikarstvo ~ ples

V petek občni zbor Društva slov. književnikov

V petek, 5. februarja, bo v Ljubljani redni občni zbor Društva slovenskih književnikov. Udeleženci bodo najprej poslušali poročilo upravnega odbora in komisije, nato bodo govorili o društvenih pravnih in o pravnihniku Sklada DSK. Po razpravi o poročilih in predlogih bo še poročilo nadzornega odbora. Na koncu pa bodo izšli nove upravne organe društva. Spričo mnogih dogodkov zadnjega časa, ki so književnike prizadeli zelo od blizu, bi moral biti ta občni zbor zelo zanimiv.

Na glasbenem bienalu v Zagrebu

Baletni ansambel moskovskega Bolšoj teatra bo gostoval 22. in 23. maja letos v Zagrebu. V okviru tretjega glasbenega bienala bo skupaj z orkestrom beograjske filharmonije izvajal beograjske dela sovjetskih skladateljev. Na prireditvah bienala bodo izvedli okrog 100 skladb s poročili operne, klasične, avantgardne in eksperimentalne glasbe. Dosej so se prijavele št. sodelovanju Sadler's Wells iz Londona, Lvovna opera iz Berlina, simfonični orkester in zbor zahodno-nemškega radia iz Kölna, Lassalle Quartet iz ZDA in drugi. Kot interpretatorji sodobne glasbene tvornosti so se prijavele še ansambli iz Strassburga, Pariza, Rima, Turina, Amsterdamu itd. Pričakujejo, da se bodo bienala udeležili ugledni predstavniki sodobne glasbe Dimitrij Šoškacovič (ZSSR), Oliver Messiaen (Francija), Luigi Dall'Pica (Italija) in drugi.

Zbor «Branko Krstanović» na 80-dnevni turneji po ZDA

Peski zbor «Branko Krstanović» iz Beograda je na turneji po ZDA. Zadnji dan januarja je imel prvi koncert v Bostonu. «Simfonična duvara» je bila docela polna in občinstvo je pričrčno pozdravilo jugoslovanski zbor, ki si je še ob prvem potovanju po ZDA pridobil velik ugled. Letošnja turneja precej zapostavljeno beograjske pesnike z zborom bo trajala osmeset dni. V nedeljo bodo pevec nastopili v New Yorku, in sicer v eni izmed največjih in najmodernijih koncertnih dvoran, v »filharmonični dvorani« v Lincoln centru. — Upati je, da bo kmalu kdaj šli tudi v Trstu.

Štipca je v Budimpešti režiral križevno «Ledo»

Ansambel budimpeštanskega gledališča «J. Katona» je v petek vprežerj križevno dramo «Leda». Drama je kot gost režiral beograjski režiser Bojan Štipca, ki ga je publika po predstavi prisrčno pozdravila. «Leda» je še drugo delo Mirotlava Kriševca, ki se ga izvede v minulih letih v tem mestu. Lani so igrali njegovo dramo «V agoniji», ki jo je tudi režiral Bojan Štipca.

V Zagorju bo razstavljalo dvajset slikarjev

V soboto, 6. februarja, bodo v delavskem domu v Zagorju ob Savi odprti razstavo del okrog 20 slovenskih slikarjev. Zagorjani bodo tako spoznali po tri dele slikarjev: Zorana Didka, Marjana Dojaka, Aleksandra Horvata, Vladimirja Makuca, Florisa Otavka, Janeza Pirnata, Dore Petenjakove, Miloša Pošarja, Toša Primošiča, Viktorija Birsa, Iva Seljaka-Copla, Franceta Slane, Sveta Štefana, Iveta Šubica, Marka Suherčiča, Janeza Kneza, Milana Rižarja, Karla Zelenka, Toneta Leskovića in Francija Kolarja.

Pomurska založba v letu 1965

Pomurska založba je založba, ki ima med vsemi slovenskimi založniškimi ustanovami posebno mesto. Ustanovljena je bila pred desettimi leti v namenom, da s svojimi publikacijami spremlja

in krepi sodobna kulturna in druga prizadevanja v Pomurju, v tem delu kulturnih zarišč nekoliko odmaknjem predelu Slovenije. Po nekajletnem razvoju je za pred založbo stopila še naloga: izdajanje knjig na pripadnike madžarske narodnosti v Prekmurju in v prevažnem njegovem delu besede iz slovenskega madžarskega ter obratno, graditi kulturni most med tema sosedinima, a tako malo poznanimi svetovima. Iz navedenega je jasno razviden smoter založbe: slovenskim bralcem predovati najboljše stvaritve piscev, ki so v svoji ustvarjalnosti kakorkoli povezani z življenjem Pomurja in ki so prispevali k temu, da je Pomurje tako krepko združeno v slovenskem kulturnem občestvu. Obenem pa posredovati slovenskim bralcem dela madžarske književnosti, domačinom besedim umetnikom pa prevodit madžarsko odprti poti na novo jezikovno področje.

Svoje pomembne naloge založba izpolnjuje in razširja svoj knjižni program ne samo po številu del temud tudi po raznolikosti in kvaliteti objavljenih del. Pomurska založba je v zadnjih dveh, treh letih izdala vrsto kvalitetnih del, med katerimi je na primer roman Miška Kranjca «Mladost v močvirju» dobil tudi najvišje slovensko literarno priznanje, Prešernovo nagrado. Tudi za leto 1965 je Pomurska založba pripravila kvaliteten program. Ta se sicer po obsegu ne more meriti z večjimi in starejšimi založbami, je pa nendar toliko kvaliteten in glede na značaj del pomembni, da je prav, da vsaj v glavnih obdobjih seznanimo z njim naše bralce.

Če omenimo najprej izvorna dela moramo na prvem mestu omeniti Miška Kranjca roman «Rdeči gardisti», o katerega prvi knjižni smo že poročali. Izšla bo druga knjiga, napovedana že za lansko leto in v fessni še tretja knjiga. Po napovedih je nadaljevanje romana o revoluciji v Pomurju po prvi svetovni vojni se zanimitejše in še dolgo dopolnjeno. Zato bo ta zgodovinski roman s svojerstnim občiljajem mnogih dogodkov in umetniškimi oblikovanjem človeških usod gotovo pritegnil še tako zahtevne bralce. Drugo izvorno delo, ki izide v letu 1965, je Branka Hofmanova roman z naslovom «Ljubezena». Pomurska založba pa bo ponovno izdala Mirotlava Kriševca «Balade Petrice Kerepmah», v kajkavščini napisane poezije, ki so previrale izle pred vojno pri Akademski založbi v Ljubljani in zbudile tolikšno pozornost. Tokrat bo ilustracije oskrbel Jože Horvat-Jaki.

Med deli prevodne literature omenimo najprej nekaj del iz literarnokolektne programa, ki izidejo v prvih mesecih letošnjega leta. Med njimi je roman angleške pisateljice Harletha «Popolna znanost, ki dokončno obravnava medsebojne odnose dveh zakoncev. Roman madžarskega pisatelja Moricava Zsigmonda «Bodi dober do smrti», ki opisuje mogoča človeka, bo zaradi avtorjeve prepišljive humanosti in opisovanja najsujtnijih človekovih psihčnih vzgibov tudi pri nas velik bran. Jokai Morje je napisal roman «Zlati človek», roman o revnem ljudskem komisarju, ki hitro obogati, v ljubezni pa nima sreče. S tem romanom bodo slovenski bralci spoznali največjeje madžarskega pripovednika. Z romanom «Kopalcišče rjes» pa bodo spoznali mladega romanopisca Fejsa Endreja. Zaradi formalnih, zlasti kompozicijskih kvalitet, je roman doživel med domačimi bralci izreden uspeh. Pomurska založba na napoveduje za leto 1965 še štiri prevode, od teh še dva iz

NAMESTO CRTICE

TUDI POZIMNI ROŽICE CVETÓ

Pred šestimi ali sedmimi leti je pesnik Filibert Benedetti v tiskanih...

Ce vabilo ne bi bilo tako domače in toplo, tako, ki ga človek...

Marsikdo je prepričan, da opis nekoga družabnega večera ni us...

Imeli smo svoj titulus mensae: na Rožniko do nekakšno vodopiv...

Kdor pozna evodopivce, ved, da jim je pesem pol — ne, več kot pol življenja...

Dva tedna 110 metrov pod morjem

PARIZ, 3. — Šest ljudi bo dva tedna živelo na dnu morja v globini 110 m...

Raziskovalci morških globin bodo živeli v krogli s premerom šest metrov...

To bo tretji tovrstni poskus, kar so jih doslej napravili ljudje, ki jih vodi Jean Yves Cousteau...

OVEN (od 21.3. do 20.4.). Da bi se storili napake koraka, ogibite se slabih navetov...

HOROSKOP

Horoskopski teksti za različne znamenja, vključno s TOMEZ PAVŠIČ.

Postuši, Jakec! Kej ver- ješ ti, da so Rusi ves za koeksistenco? — Pej zakec de ne? Znaš, na ani strani imajo Kij-tajce...

modni kotiček Krila kratka nad koleni ali spet dolga do sredine meč?

Danes se bomo ustavile pri modelih Roberta Capucciya. Spet smo v dobi modnih revij in kot vedno imata v teh glavno besedo Pariz in Firence...

IZ UMETNOSTNIH GALERI

Mario Baldan v «Alcione»

V galeriji Alcione razstavlja Mario Baldan, profesor na državni šoli za umetnost v Vidnu...

OSEMNAJST LET GA POLICIJA NI IZTAKNILA

Kaj vse je storil fašistični zločinec Alessandro Carosi

Pod tujim imenom Filippo Filippi je dolga leta v prestolnici vodil lekarno

Te dni so vsi časopisi zabeležili smrt fašističnega zločince...

Do odkritja je prišlo, zahvaljujoč dejstvu, da sta skupaj z njim živela tudi njegova otroka...

PRESTOLNICA VARŠAVE V ŠTEVILKAH

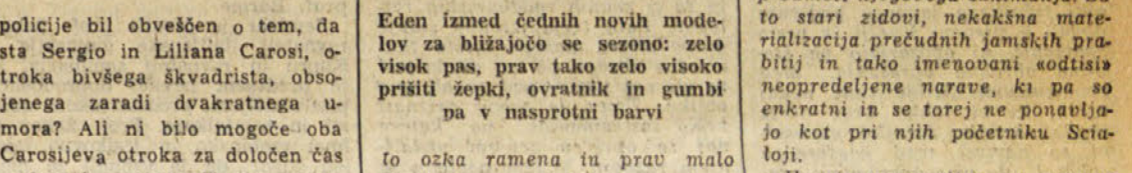
Veliko intelektualcev in gneča na avtobusih

Direktor mesnega podjetja obsojen na smrt

VARŠAVA, 3. — Varšavski list «Polityka» je v zvezi s 700-letnico ustanovitve poljske prestolnice...

STRELEC (od 21.1. do 20.12.)

Pređen se lotite nekakega finančnega vprašanja, podakajte se nekaj dni. Skušajte bolj upoštevati prijatelje...

Eden izmed čednih novih modelov za blazijozo se sezono: zelo visok pas, prav tako zelo visoko prišiti žepki...

to ozka ramena in prav malo poudarjene prsi. Njegovi kostumi imajo zelo kratke jopice in raznih krila, popoldanske in večerne obleke so izredno enostavne...

V Capuccijevi zbirki prevladuje turkizna modra barva, sledijo ji še koralna rdeča, rumena in zelena barva ali sfernoda, kot jo v Parizu imenujejo, bela in siveča črna barva...

Radio Trst A

7.00 Kolesarje; 7.30 Jutrjana glasba; 11.30 Sopot; 11.35 Pevskih; 11.45 Naš juke box; 12.15 Za smeh in dobro voljo; 12.45 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Duo Russo-Safred; 17.20 Italijanska; 17.35 Lahka glasba; 18.15 Umetnost; 18.30 Glasbena oddaja za mladino; 19.00 Kitarist Reinhardt; 19.15 Prešerno o pravičarstvu Juliji; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sport; 20.35 Tretji plača; 20.55 Drame, napisala Tončka Turk; 22.05 Plačila za nami.

Trst

12.00 Plošč; 12.25 Tretja stran; 13.15 Orkester Casamassima; 13.30 Med zgodovino in legendo; 13.40 Simf. koncert; 14.35 Književnik Mario Cecovini.

Koper

7.15 Kolesarje; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Pevskih; 11.45 Naš juke box; 12.15 Za smeh in dobro voljo; 12.45 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Duo Russo-Safred; 17.20 Italijanska; 17.35 Lahka glasba; 18.15 Umetnost; 18.30 Glasbena oddaja za mladino; 19.00 Kitarist Reinhardt; 19.15 Prešerno o pravičarstvu Juliji; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sport; 20.35 Tretji plača; 20.55 Drame, napisala Tončka Turk; 22.05 Plačila za nami.

Nacionalni program

8.30 Jutrjana pozdrav; 9.05 Patologovo znanje; 9.10 Frescobal-

ČETRTEK, 4. FEBRUARJA 1965

di in Scarlatti; 9.45 Popevke; 10.00 Opera antologija; 10.30 Sopot; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in ples; 11.30 Trst; Dvočakov slovenski ples; 11.45 Skladbe za godala; 12.25 Filmska glasba; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 V diskoteki; 18.10 Bacheve skladbe za orgle; 18.55 Vukeljev orkester; 22.25 Lahka glasba; 21.00 P. Levi; 21.00 Grotovščina; 22.15 Violončelist M. Rosztovich in pianist A. Dudajin.

II. program

7.30 Jutrjana glasba; 10.40 Nove ital. pesmi; 11.05 Vesela glasba; 12.00 Romantično potovanje; 13.00 Pevci; 14.45 Nove popevke; 15.15 Kolesa in motorji; 15.35 Bertonisti G. Marinelli; 16.00 Rap-sodija; 16.35 Grške pesmi; 17.15 Zapojimo; 17.35 Enciklopedija; 18.45 A. Dumas; «Grot Montecristo»; 18.55 Emotivni razred; 19.50 Vadi izbranci; 20.00 Filmske novosti; 21.40 Glasba v večeru; 22.15 Jazz.

III. program

18.30 Španska kultura; 18.45 Henzejeve variacije; 19.30 Na programu so Lull, Boieldieu in Honneger; 20.40 Mozartov Divertimento K 252; 21.20 Na programu Obrecht in Barbierau; 22.15 Schoenbergove skladbe; 22.45 Interpret naše dobe.

Slovenija

8.55 Zabavni zvoki; 8.55 Za so-larje; 9.25 Glasbeni večer; 9.45

Ital. televizija

8.30 Sopot; 17.00 Tvoja prihodnost; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Ital. filmi in propozicije; 19.00 Dnevnik; 19.15 Kmetijska oddaja; 19.35 Rojstvo želj; 20.00 Sportne vesti; 20.15 V parlamentu; 20.30 Dnevnik; 21.00 Detektivski; 21.50 Teden prireditve; 22.45 «Platters»; 23.00 Dnevnik; 23.05 Bachov večer.

Jug. televizija

11.00 Francoski pri vas doma; 14.00 Rusčina; 17.10 Govorno angleško; 17.40 Mendov spor; 18.25 Obzornik; 18.45 Reportaža; 19.15 Glasbeni marginalije; 19.45 Centralni četrek — satira; 20.00 Dnevnik; 20.30 Narodna glasba — Skopje; 20.40 Ekran na ekranu; 21.30 S kamero po svetu; 22.25 Obzornik.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

VČERAJ V PRIJATELJSKI TEKMI

Poraz Švice z 2:1 v tekmi s Fiorentino

Orlando in Brugnera strelca za Italijane

FIRENCE, 3. — Švicarska nogometna reprezentanca, ki je prišla trenirati v športni center v Coverciano, je imela danes prijateljsko tekmo s Fiorentino. Dokler niso Švicarji, ki so imeli kar enomesečni odmor, občutili utrujenost, je bila tekma še kar zanimiva in hitra. V začetku so popolnoma prevladovali in so bili tudi najbolj nevarni. Ko pa so jim pošle sile, so se morali ukloniti bolj živahnim in vztrajnim Fiorentincem, ki so prišli z Orlandoem v vodstvo.

V drugem polčasu sta oba trenerja izvedla več menjav. Igra je izgubila na zanimivost, še posebej, ker so Švicarji popolnoma odlovedali. Kljub temu so imeli več priložnosti za gol, vendar nobene niso znali izrabiti. V 29. minuti prednjimi so Brugnera rezultat, katerega so Švicarji 3 minute kasneje s Frigeriom zmanjšali na minimum.

NOCOL V GORICI

Val in Olimpija proti Boru

Danes zvečer se bo v Gorici nadaljevalo juniorsko prvenstvo v odbojki s sledečimi urnikom: 21.30: VAL - BOR 21.30: OLIMPIJA - BOR Tekme bodo v telovadnici na Trgu Medaglie d'Oro.

Prizorišče smučarskih tekem SPDT ČRNI VRH

V nedeljo bo v Črnem vrhu smučarski in sankarski tekmovalni tekmovalni center. V nedeljo bo v Črnem vrhu smučarski in sankarski tekmovalni center. V nedeljo bo v Črnem vrhu smučarski in sankarski tekmovalni center.

SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU (LJUBLJANA 15. - 25. APRIL 1965)

Prijave predstavnikov Ljudske republike Kitajske

Do 13. januarja prijavljenih 38 moških in 30 ženskih ekip

LJUBLJANA, 3. — Po dokončnih prijavih Belgije, Poljske in DR Nemčije je za tekmovalne moške ekipe v SPENT za sedaj toj prijavih 38 ekip, za tekmovalne ženske pa 30, medtem ko pri eni državi (Libanon) ni razvidno iz prijave ali bo nastopila tudi ženska ekipa.

Organizacijski komite pričačuje še večje število prijav, predvsem iz držav, ki so že preložitno objavile udeležbo in sicer: Grčija, Kambodža, Kolumbija, Kuba, Luksemburg, Norveška, Peru in Wales. Razen tega obstaja verjetnost, da se bodo prijave tudi nekaterih držav, ki so vplačale ustrežno prijavnino pri ITTF in sicer: Argentina, Brazilija, Burma, Filipini, Guernsey, Hongkong, Jamaika, Jersey, Južna Afrika, Maroko, Mongolija, Nova Zelandija, Portugalska, DR Vietnam, Venezuela in ZAR.

Poljske sestave nekaterih ekip dopolnjujemo z novimi podatki. Pri tem opozarjamo, da je bil skrajni rok za prijavo posameznikov 31. januarja 1965 in da bodo prijave ustrežne temu roku prihajale še prvi del februarja. Za zdaj beležimo še naslednje poljske prilave: MADZARSKA Moški (M): Zsoltan Berzsek, Peter Rozsas, Laszlo Pignitzki, Sandor Harangi, Istvan Harcsar. Ženske (Z): Eva Pódy-Koczian, Erzsebet Jurk-Heirits, Sarolta Lukacs-Mathe, Angela Papp.

POLJSKA M: Zbigniew Galinski, Andrzej Domic, Roman Kowalski, Janusz Kusiniski, Jerzy Skublik. Z: Czeslawa Noworty, Danuta Szmidt-Calinska, Mirosława Li-sowska, Maria Bieniaszek. BELGIJA M: Norbert Vandewalle, Pierre Juliens, Alain Cussac, Maurice Cornil. Z: Micheline Stas, Marie-France Petre, Josiane Cornells. ZRAEL M: Juthit Akerman. INDOZEZIJA M: Sugengutomo, Lfelmiklo, Hendrakasara, Achmadjaia, A. viradiputra. Z: Inopratuturong, Ratnakamendri, Emakavulungang. KITAJSKA M: Chuang Tse-tung, Li Fu-jung, Hsu Yin-sheng, Shang Shih-lin, Yu Chang-chun, Yu Yi-tse, Liao Wen-ting, Su Kuo-hsi, Chen Sheng-hsing, Ma Chin-pao. Z: Lin Hui-ching, Liang Li-chen, Li Ho-nan, Ti Chiang-hua, Chenh Nin-chih, Li Li, Liu Mei-ying, Chen Yu-hua, Feng Meng-ya.

25. april finale posameznikov 14.00-18.00

Komisija za ceremonijal je predlagala organizacijskemu komiteju, zalo enostavno slovesnost poizvili še s posebno telovadno točko, ki bi jo pripravila profesorja J. J. Vazzaz in trener jugoslovanskih gimnastičnih olimpijcev Boris Gregorka. Komisija za sodnike ima sklenjenih že približno 120 pogodb za sodenje na SPENT. Pričakujejo še odgovor približno 30 kandidatov, tako da bo 150 sodnikov pripravljeno za odgovorno delo na SPENT. Ker je delo na malih semafornjih zelo enostavno, sodniki ne bodo vadili pred generalno preden prvenstvom. Za sodnike je bilo zvezno tekmovalje v Novem Sadu uspešno preizkušnja, seveda pa bodo svoje sposobnosti preizkušali še na vseh ostalih tekmovalnih do SPENT.

DISCIPLINSKI UKREPI

Opomini in globe za tržaške igralce

Tudi Trieste in Venezia kaznovani z globo MILAN, 3. — Disciplinski sodnik je kaznoval zaradi izgredov med nedeljsko tekmo Triestino s 100.000 lirami globe, Venezo pa z 80.000. Sodnik je nadalje kaznoval z ukorom in opominom ter z 18.000 lirami globe Santona (Venezia), z opominom in 8.000 lirami globe Cattontoraja (Triestina), z opominom Palcinija, Rancattija in Sadarja (Triestina) ter Novellija (Triestina) z globo 6.000 lir.

PLAVANJE

SYDNEY, 3. — Trikratna olimpijska prvakinja v plavanju Australka Dawn Fraser je odstopovala z močnem Garyem Warejem, ki je bokmakera v Sydneyu, na Haiti, kjer bosta preživela medene tedne. Slovita avstralska plavalca je pred odhodom izjavila, da eno leto ne bo nastopala in da se ni ničesar sklenilo o bodočem športnem udejstvanju.

OB IZREDNO UGODNIH RAZMERAH

Oživila smučišča v bližnji Postojni

Smučarski tečaji in prihodnje leto tudi vlečnica

Smučarski odbor v Postojni je tudi letos organiziral smučarske tečaje za mlajdino v času solskih počitnic, katere obiskuje od 21. januarja dalje preko 90 mladih smučarjev. Tečajniki so razdeljeni po sposobnosti v začetrniški in nadaljevalni tečaj in se dnevno urijo po 5 ur pod vodstvom sedmih učiteljev na zelo lepih smučiških «Jerišča» in «Shangha». Obe navedeni smučiški sta v samem mestu in sta lahko dosegljivi tudi z osebnim avtomobilom. Po večletnem premoru prihajajo ponovno letos na postojnska smučišča smučarji iz Italije, žal se v skromnem številu. Starejši Postojničani pomnijo, da je včasih prihajalo v sobotah in nedeljah mnogo več smučarjev, zlasti iz Trsta, z Reke in iz Gorice. Te marljivo domačini so ponovno vabijo, saj jim bodo posvetili vso pozornost, organizirali tečaje in za prihodnje sezono uredili potrebne vlečnice. V hotelih Krav, Javornik in Ti-

OBČNI ZBOR DEŽELNE ATLETSKE ZVEZE

Klubi v velikih težavah

Premalo zanimanja zveze za člane - Zakaj ni dvobojev s klubi iz Slovenije in Koroške?

Preteklo nedeljo je bil v Trstu občni zbor deželne zveze italijanske atletike. Prisotni so bili predstavniki 22 od 27 klubov. Poročilo je podal predsednik deželne zveze Petracco, ki je že 10 let pri krmlju deželne atletike. Na drobnje je orisal vse uspehe deželnih atletov na raznih tekmovalnih letnih sezonah, ni pa omenil težkega položaja v katerem se nahajajo klubi. Popolnoma je pozabil na dejstvo, da v zadnjih dveh letih deželni odbor ni imel možnosti delovati, ker je pešiča odbornikov vso odgovornost ljubosumno držala v svojih rokah.

Predstavniki Ginnastice Triestine je omenil, da CONI premalo podpira klubove, oziroma, da je podpora mnogokrat neracionalna, ker nekatera nesaktivna društva prejmejo več sredstev kot aktivna. Ginnastica Triestina se je pritožila tudi nad deželnim odborom, ker je ta organiziral premalo tekmovalni in je morala skrbeti sama za organiziranje mnogih prireditev in je opravljala dejansko delo odbora samega. V naši deželi (pravzaprav največ v Trstu) obstaja dejstvo, da klubi organizirajo zelo malo tekmovalni. Svar pa se tako razložilo: organiziranja precej stane, potreben pa je tudi zapleten upravni postopek pri občinski upravi za najem stadiona. Po zelo ostri debati je bilo na občnem zboru sprejeto, da se predsedniškimu poročilu doda resolucija atletskih klubov, v kateri so navedeni problemi in težave. V resoluciji je tudi omenjena pasivnost deželne zveze do sestavljanja deželne koledarja tekmovalni. V lanski sezoni je bil koledar sestavljen z veliko zamudo in tako povzročila, kamor prihaja, in še to poredko, fevdalni gospod. Včasih mine več let, da ostane stanovanje zaprto z vsem črvim, okornim, rezljanim in izklesanim pohištvo. Poleg tega stanovanja je sodna dvorana kakor velikanska slačilnica, ki zija z železnimi vrati na zobčastim nadzidčkom. Na zunanji njegovi strani med strelinimi linami, prevlečenimi s pajčevino, se še danes vidijo skrite pasti. Nekateri pravijo, da so na koncu pasti še danes noži, zarjaveli od krvi in da je — o groza! — zadostala ena sama kretinja fevdnega gospoda in odprla so se na tleh sodne dvorane železna vrata. Skozí to odprtino so padli v globino možeje in žene, ki niso bili vsjet gospodarju.

Veliko bi bilo treba povedati o bednem življenju prebivalcev, ki se vrtiljo okoli graščine, o ljudeh, ki žive ob graščini in ki obdelujejo njeno zemljo. Ti pozabljeni ljudje žive po nagonih. Moški se zbirajo ob nedeljah v dveh vinotočih; enega vodi Tersilija, ki ima osem zelo lepih hčera, drugega neki star garbaldinec. Tersilijin vinotod stoji na trgu; trg je korzo, kos ceste, ki pelje od vrat palače do pravega trga, ki ga prebivalci imenujejo «Peschio». Pred tem trgov stoji cerkev. Cerkev nima nobene okrasne re v notranjosti ne zunaj in je zgrajena iz neenakih kamnov. Zgradili so jo gospodarji graščine, zato je prilipljena nanjo kakor ostriga na skalo. Med graščino in cerkvijo je tudi notranja zveza v majhni loži z gostimi oknicami — nekaj stranski kor —, da bi ljudstvo v cerkvi ne moglo videti, kako molijo fevdni gospodje in gospe v tej majhni loži. Na ta majhen četrkoten trg, ki ga omejujeta graščina in trg, gledajo okna sodne dvorane in glavni vhod z grbom. Tu hodijo mimo ljudje, ki gredo molit, in na skrivaj nesrečne ženske, ki skrivajo vedno kaj pod dolgim predpasnikom ali v velikih stranskih nabranih žepih na katunu, ki je poliet in pozimi iz bombaževine in v katerega se vtikajo rokice skozi spranjo. Sramujejo se bedne neveste, matere in vdove, ki hodijo v graščino, kadar jih onkaj lakota, žetev pa je še daleč, prosit

KOŠARKARSKO PRVENSTVO MOŠKE A LIGE

Istočasni poraz ekip naše dežele

Goriški Safog na zadnjem mestu

Medtem ko prvološke ekipe počivajo zaradi nastopov državne reprezentance so «nemurnosti» A-lige stalno na igriških in meglejo dalje kolo za kolo. Ekipa naše dežele so se v zadnji nedelji prav slabo izkazale. APU Lignano, Lavoratori Virtus, Safog in Triestina so morali prepustiti zmago svojim nasprotnikom. Skoro vse petorke so igrale dokaj slabo. Edina izjema je goriški Safog, kateri je le smola prebrala zmago, na katero so soški atleti že računali. Goričan so nastopili v Ravenn in so skozi bili enakovredni gostiteljem. Ekipi sta izmenoma vodili in po sreči Ravenna sta, sodnik dala zaključni znak, prav ker je bila v vodstvu domača petorka. Ta casten poraz pa ne izboljša nevarnega stanja soške ekipe, ki je prav zaradi tega zadržila na zadnjem mestu na lestvici in mora pesimistično gledati na bodoče tekme. To težko stanje Safoga stopnjuje istočasna zmaga Novatec. Ta ekipa je gostila tržaško Ginnastico in proti vsakemu najbolj optimističnemu pričakovanju domačih navijačev ni imela težkega posta, da je spravila v žep obe točki. Si z zmago se je odlepila od najslabšega mesta na lestvici, katerega se je držala že skoro od samega začetka prvenstva. Triestina nima nobenega izgovo- ra za tako tečak poraz. Zaigrala je brez vsake volje, včasih pa je celo kazalo, da so njeni atleti šli na igrišče samo, ker tako zahteva pravilnik tekmovalni. Zaman so domačini s strahom pričakovali, da se bodo Tržaščani zbral in ogražili zmago ljubljane ekipe, v katero

BRUNO KRIZMAN

Mladi tečajniki na postojnskih smučiščih

Dva praznična dneva CESIRA FIORI

Navadno se čuti v graščini, ki stoji na hribu, praznina mrtvih stvari, čeprav je vedno kdo tu v resnici, kajti tu je upravnik, tu je čuvaj in tu je lepo število visokih in rejenih konj. Zjutraj stečejo skozi visoka vrata, ki se na široko odpro samo zanje, navzdol po široki cesti kot njeni gospodarji in dalje proti studencu. Lep je studeneč z vsimi lepimi in krepkimi dekletki, s tolikimi posodami in s tolikšno senoco. Iz grofovskega grba na studencu rasejo Mariji lasci in števini, ki hodijo mimo, se za hip ustavijo ob cestnem zidu in uživajo ob vodi, ki teče mimo in poje, poje in teče mimo. Negibno ko železo ko gmeta čepi tu graščina kakor siva zver in okoli nje mnogi majhnih grdih, črnih in ostarelih hiš tam zada za oboki z zunanji prekritimi stopnicami. Vse življenje se vrti okoli te velikanske in grde graščine. Graščini je last graščaka v deželi, kakor so njegova last vsi kosti zemlje, kakor daleč seže oko, vsi griči in celo vsa gora pred Tancem. Vse sodi h graščini, tudi nasadi oljk, ki se na eno in drugo stran raztezajo brez konca, med njimi so majhni zeleni deli, ki govorijo o tem, da teče tam skozi boječ potoček. Vse življenje je tam. Zdi se, kakor da se je ustavilo za hip in da ljudje delajo in trpijo kakor v preteklosti, kakor da ne bi bilo za nje nobene spremembe in nobenega izboljšanja. Ali so ljudje vdani v usodo? Morda. Ali so nasilni ali miroljubni? Morda. To so antični ljudje, lepi po potezah in postavi, to so sabinski ljudje. Vse velikanske sobe v graščini so prazne razen majhnega

Zenica ve, da dela sam računa, da bo revni pridelek šel za star dolg in da bo tako skozi vse življenje... Ubogi mož pa, ki se ubija od naporov... «Malo olja! Nekoliko žita!» prosí. Tudi to malo olja letošnjega pridelka bo šlo za star dolg in morda ne popolnoma vse. So pa še majhni dolгови in denarju. Tedaj je Don Vani vstal in se zazrl v ženico, ki se je strela. «No, pa pojdi tja...! Si prinesla steklenico?» In tam v temni shrambi, ki zaudarja po olju in ki je polna lončenih vrtev od stropa in kjer so mize polne hleecev sira, se zgodil, kar se dogaja skoraj vsak dan, brutalno in hitro. Ženice sploh ne nosijo spodnjih hlač v obrambo; trikrat v življenju se umijejo: ko se rodijo, ko povijejo prvga otroka in ko umro. Morda bo kakšen nov «donvanino», toda jedlo se bo nekaj časa. «Ah! Kako bi ti razparala, svinja! Nagusnež! Nagusnež!» kriči vse v ubogi ženici, ko si popravlja obleko kakor kokoš svoje perje. Ko se pojavi pri izhodu, se Terezija zakrohoče, Tito pa jo pozdravi mirno in dostojanstveno: «Dober večer, lepa moja!» Prisel je toliko zaželen praznik, praznik, ki uteši lakoto, lačnim ljudem in ob katerem se odpočijejo utrujeni udje. «Takrat lahko pijes kuhano vino pri Tersiliji in v drugih vinotočih», so govorili v mislih ljudje. «Živaš lahko ob godbi, umetnih ognjih, ob petju treh duhovnikov, ob sprevodu, pri igrah in dirkah. Kako lepo je gledati teli proti cilju in petelinji boj...! Nadalje nosiš, se razume, novo črno obleko.» Ze pred enim mesecem je prišel krojač iz Montenira, ki je in spi pri njih in ki je prinesel s seboj vzorce svetle svile, ki so za vse enaki. Ko se nato sprehaajo na svetnikov predvečer, v obeh prazničnih dnevih in še v enem povrh, se zdi, da so enaki med seboj kakor pravi tovariši, pravi bratje. Vsi vaščani so oblečeni v enak kroj in so vsaj v teh treh dneh srečni, ker so ljudje in ne živali v graščini...

(Nadaljevanje sledi)